

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА**

ІНСТИТУТ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН

Кафедра іноземних мов

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Заступник директора
з навчальної роботи

_____ 2014 року
«___»_____

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ
ДИСЦИПЛІНИ**

ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА ПЕРЕКЛАДУ (ФРАНЦУЗЬКА МОВА)

для студентів

галузі знань **0302 – міжнародні відносини**
напрямів підготовки 6.030201 – міжнародні відносини
6.030202 – міжнародне право
6.030203 – міжнародні економічні відносини
6.030204 – міжнародна інформація
6.030205 – країнознавство
6.030206 – міжнародний бізнес

КИЇВ – 2014

Робоча програма дисципліни «*Теорія і практика перекладу (французька мова)*» для студентів *галузі знань 0302 – міжнародні відносини, напрямів підготовки* : 6.030201 – міжнародні відносини, 6.030202 – міжнародне право, 6.030203 – міжнародні економічні відносини, 6.030204 – міжнародна інформація, 6.030205 – країнознавство, 6.030206 – міжнародний бізнес.

«___» _____ 2014 року – 37 с.

Розробник: канд. педаг. наук, доцент Ніколаєва Людмила Олексіївна,
канд. філ. наук, доцент Григорова Олена Вілієнтіївна

Робоча програма дисципліни «*Теорія і практика перекладу (французька мова)*» затверджена на засіданні кафедри іноземних мов

Протокол №від “....” 2014 року

Завідувач кафедри _____
В.В.Дайнеко
(підпис)

«___» _____ 2014 року

Схвалено науково - методичною комісією Інституту міжнародних відносин

Протокол від «___» _____ 2014 року №___
Голова науково-методичної комісії _____
О.А.Коппель
(підпис)

«___» _____ 2014 року

© Л.О.Ніколаєва, І.О.Журавльова, Н.О.Плахотнюк 2014 / 2015 н. рік
© _____ 201_ / 201_ н. рік
© _____ 201_ / 201_ н. рік

ВСТУП

Навчальна дисципліна «*Теорія і практика перекладу (французька мова)*» є складовою освітньо-професійної програми підготовки фахівців за освітньо-кваліфікаційним рівнем «бакалавр» *галузі знань* 0302 – міжнародні відносини, *напрямів підготовки* : 6.030201 – міжнародні відносини, 6.030202 – міжнародне право, 6.030203 – міжнародні економічні відносини, 6.030204 – міжнародна інформація, 6.030205 – країнознавство, 6.030206 – міжнародний бізнес.

Дана дисципліна є нормативною. Викладається протягом **трьох семестрів** (з V по VII) в **обсязі – 776 год. (21,5 кредитів ECTS)** зокрема: *лекції – 24 год., практичні заняття – 316 год., самостійна робота – 436 год.* У курсі передбачено **6 змістових модулів** та *підсумкова модульна контрольна робота після кожного семестру.* Завершуються V, VI семестри **заліком**, а VII семестр – **іспитом**.

Метою курсу теорії та практики перекладу є набуття студентами теоретичних знань і практичних умінь та навичок, необхідних для здійснення перекладацької діяльності у двох напрямках : з французької мови на українську і з української на французьку.

Завдання – набуття студентами необхідних умінь і навичок у таких видах перекладу: повний письмовий переклад текстів публіцистичного, наукового, офіційно-ділового стилів за фахом студентів, зокрема міжнародних документів; письмовий і усний реферативний і анотаційний переклад текстів публіцистичного і наукового стилів (статей, монографій, виступів фахівців з фаху студентів, державних і громадських діячів тощо). Додатковим завданням є розвиток навичок і умінь у чотирьох основних видах мовленнєвої діяльності французькою мовою.

Курс складається з **шести** *змістових модулів.*

Перший присвячений вивченню міжмовної комунікації як об'єкту теорії перекладу. *Другий* – міжмовним розбіжностям на різних рівнях мовної ієрархії. *Третій* – перекладацьким прийомам і трансформаціям. *Четвертий* – лексико-семантичним питанням перекладу. *П'ятий* – взаємодії граматики з лексикою при перекладі. *Шостий* – стилістичним питанням перекладу.

В результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- основні поняття теорії перекладу;
- фундаментальні проблеми перекладознавства;

- закономірності і структуру перекладацького процесу як особливого, спеціалізованого виду мовленнєвої діяльності;
- види усного і письмового перекладу;
- види адекватності перекладу;
- види лексичних, граматичних і стилістичних розбіжностей між іноземною і українською мовою;
- рівні еквівалентності у перекладі;
- перекладацькі прийоми і трансформації (додавання і опущення слів, конкретизація, генералізація, синонімічна заміна, антонімічний переклад, смислове узгодження, адаптація, ампліфікація, експлікація, компенсація, логічне переосмислення, перестановки, поєднання і розділення речень) ;
- структурні і лексико-граматичні особливості реферативного перекладу;
- критерії оцінки якості перекладу.

уміти:

1) здійснювати

- повний письмовий переклад текстів публіцистичного, офіційно-ділового і наукового стилів відповідно до фаху студентів;
- усний послідовний (абзацно-фразовий) переклад у професійно значущих сферах: суспільно-політичній, фахово-діловій, науково-фаховій;
- усний реферативний переклад аудіотекстів і матеріалів електронних засобів масової інформації;
- письмовий і усний реферативний переклад текстів публіцистичного і наукового стилів (статей, монографій, виступів державних і громадських діячів тощо). Письмовий переклад включає різні види реферування (реферат в описовій формі, реферат-резюме, реферат-огляд), а також анотування первинних текстів.

2) володіти перекладацькими прийомами і трансформаціями;

3) відрізняти вільні словосполучення від усталених;

4) розуміти значення слова у вузькому і широкому контексті;

5) знаходити відповідники і перекладати інтернаціоналізми, виділяючи при цьому „несправжніх друзів перекладача” ;

6) знаходити відповідники і перекладати фразеологізми, безеквівалентну лексику, власні імена, скорочення і абрєвіатури, цитати.

Місце дисципліни в системі підготовки фахівців у сфері міжнародних відносин: навчальна дисципліна «Теорія і практика перекладу» є складовою в комплексній підготовці за освітньо-кваліфікаційним рівнем «бакалавр» *галузі знань* 0302– міжнародні відносини, *напрямів підготовки* :

6.030201 – міжнародні відносини, 6.030202 – міжнародне право, 6.030203 – міжнародні економічні відносини, 6.030204 – міжнародна інформація, 6.030205 – країнознавство, 6.030206 – міжнародний бізнес.

Зв'язок з іншими дисциплінами. Навчальна дисципліна «Теорія і практика перекладу (французька мова)» викладається після засвоєння студентами дисципліни „Іноземна мова (французька)” і спирається також на знання і уміння, засвоювані при вивченні дисципліни „Мова спеціальності (французька)”.

Контроль знань і розподіл балів, які отримують студенти у V і VI семестрах

Контроль здійснюється за модульно-рейтинговою системою. Кожний семестр включає два змістових модулі.

Обов'язковим для заліку є виконання тестових робіт, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни.

Оцінювання за формами контролю ¹ :	ЗМ1		ЗМ2	
	Min. – 22 бали	Max. – 40 балів	Min. – 26 балів	Max. – 40 балів
Виконання модульної роботи з ТПП	„5” x 1 = 5	„10” x 1 = 10	„5” x 1 = 5	„10” x 1 = 10
Виконання модульної роботи з франц мови	„5” x 1 = 5	„10” x 1 = 10	„6” x 1 = 6	„10” x 1 = 10
Відповідь з теорії перекладу	„3” x 1 = 3	„5” x 1 = 5	„3” x 1 = 3	„5” x 1 = 5
Виконання завдань з аудіювання і перекладу	„3” x 1 = 3	„5” x 1 = 5	„3” x 1 = 3	„5” x 1 = 5
Виконання індивідуальних робіт з перекладу	„3” x 2 = 6	„5” x 2 = 10	„3” x 3 = 9	„5” x 2 = 10
Підсумкова контрольна робота			„6” x 2 = 12	„10” x 2 = 20

„3” – мінімальна/максимальна оцінку, яку може отримати студент.
¹ – мінімальна/максимальна залікова кількість робіт чи завдань.

Результати навчальної діяльності студентів оцінюються за 100 бальною шкалою. Студенти, які набрали сумарно меншу кількість балів ніж *критично-розрахунковий мінімум – 40 балів*, для одержання заліку обов'язково здають залік, який оцінюється у *20 балів*. Рекомендований мінімум для допуску до заліку – *48 балів*.

У випадку відсутності студента на заняттях з поважних причин відпрацювання та перездача МКР здійснюються у відповідності до «Положення про порядок оцінювання знань студентів при кредитно-модульній системі організації навчального процесу» від 1 жовтня 2010 року.

При простому розрахунку отримаємо:

	Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	ПМК / залік	Підсумкова оцінка
<i>Мінімум</i>	22	26	12	60
Максимум	40	40	20	100

Шкала відповідності

За 100 – бальною шкалою	За національною шкалою
90 – 100	Зараховано
85 – 89	
75 – 84	
65 – 74	
60 – 64	
1 – 59	не зараховано

¹ Див. Положення про порядок оцінювання знань студентів при кредитно-модульній системі організації навчального процесу від 1 жовтня 2010 року, а також Розпорядження ректора «Про методику розрахунку підсумкової оцінки дисциплін, які читаються два і більше семестри» від 29 вересня 2010 року

Контроль знань і розподіл балів, які отримують студенти у VII семестрі

Контроль здійснюється за модульно-рейтинговою системою. Кожний семестр включає два змістові модулі

Обов'язковим для заліку є виконання тестових робіт, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни.

Оцінювання за формами контролю ² :	ЗМ1		ЗМ2	
	Min. – 17 балів	Max.–29 балів	Min. – 18 балів	Max. – 31 бал
Виконання модульної роботи з ТПП	„ 5” x 1 = 5	„10” x 1 = 10	„ 5” x 1 = 5	„10” x 1 = 10
Виконання модульної роботи з франц мови	„ 5” x 1 = 5	„10” x 1 = 10	„ 5” x 1 = 5	„10” x 1 = 10
Відповіді з теорії перекладу	„ 2” x 1 = 2	„ 2” x 1 = 2	„ 2” x 1 = 2	„ 3” x 1 = 3
Виконання завдань з аудіювання і перекладу	„ 3” x 1 = 3	„5” x 1 = 5	„ 3” x 1 = 3	„5 ” x 1 = 5
Виконання індивідуальних робіт з перекладу	„ 2” x 1 = 2	„ 2” x 1 = 2	„ 3” x 1 = 3	„ 3” x 1 = 3
Підсумкова контрольна робота : з франц мови , з перекладу			„12” x 1 = 12 „13” x 1 = 13	„20” x 1= 20 „20” x 1= 20
³ – мінімальна/максимальна оцінку, яку може отримати студент. ¹ – мінімальна/максимальна залікова кількість робіт чи завдань.				

Результати навчальної діяльності студентів оцінюються за 100 бальною шкалою. Для студентів, які набрали сумарно меншу кількість балів ніж *критично-розрахунковий мінімум – 20 балів* для одержання іспиту обов'язково виконують тест, який оцінюється у *25 балів*. Рекомендований мінімум для допуску до іспиту – *40 балів*.

У випадку відсутності студента з поважних причин відпрацювання та перездачі МКР здійснюються у відповідності до «Положення про порядок оцінювання знань студентів при кредитно-модульній системі організації навчального процесу» від 1 жовтня 2010 року.

При простому розрахунку отримаємо:

	Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	Іспит	Підсумкова оцінка
<i>Мінімум</i>	17	18	25	60
Максимум	29	31	40	100

Шкала відповідності

За 100 – бальною шкалою	За національною шкалою	
90 – 100	5	відмінно
85 – 89	4	добре
75 – 84		
65 – 74	3	задовільно
60 – 64		
35 – 59	2	не задовільно
1 – 34		

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

V семестр

Змістовий модуль 1. Міжмовна комунікація як об'єкт теорії перекладу.

Тема 1. Предмет теорії перекладу. Види перекладу (44 год.)

Роль перекладу в розвитку світової культури та зміцненні міжнародних зв'язків. Перекладознавство як наука. Структура перекладацького процесу. Види перекладу.

Тема 2. Співвідношення форми і змісту при перекладі. (92 год.)

Смислова і мовна структура тексту. Поняття адекватності перекладу. Одиниця перекладу.

Змістовий модуль 2. Міжмовні розбіжності на різних рівнях мовної ієрархії

Тема 3. Слово і контекст. (68 год.)

Актуалізація значення слова в контексті. Види контекстів. Типи лексичних еквівалентів.

Тема 4. Граматичні розбіжності. Порядок слів у реченні при перекладі.

(66 год.)

Розбіжності у способах вираження граматичних категорій. Поняття актуального членування. Співвідношення синтаксичної, семантичної і комунікативної структури речення. Суб'єктно-об'єктна трансформація.

VI семестр

Змістовий модуль 3. Перекладацькі прийоми і трансформації.

Тема 5. Лексичні, граматичні і стилістичні трансформації. (68 год.)

Оказіональні відповідники на різних рівнях еквівалентності. Види еквівалентів. Види перекладацьких прийомів і трансформацій. Прагматика перекладацьких трансформацій.

Тема 6. Безеквівалентна лексика в перекладі. (66 год.)

Класифікація безеквівалентної лексики. Способи перекладу безеквівалентної лексики. Способи перекладу топонімів і антропонімів

Змістовий модуль 4. Лексико-семантичні питання перекладу.

Тема 7. Переклад інтернаціоналізмів і термінів. (68 год.)

Переклад інтернаціональної за коренем лексики. "Несправжні друзі" перекладача. Переклад термінологічних одиниць, аббревіатур і скорочень.

Тема 8. Переклад усталених словосполучень і фразеологізмів. (66 год.)

Словосполучення вільні й усталені. Переклад словосполучень з урахуванням сполучуваності слів у мові перекладу. Фразеологічні одиниці та їх переклад.

VII семестр

Змістовий модуль 5. Взаємодія граматики з лексикою при перекладі.

Тема 9. Граматичні конструкції в перекладі. (54 год.)

Управління дієслів в українській і французькій мовах. Синтаксична синонімія. Переклад французьких конструкцій, що не мають прямих відповідників в українській мові.

Тема 10. Еквівалентність на надфразовому рівні. (52 год.)

Засоби зв'язку між реченнями і частинами тексту в українському і у французькому реченні. Перерозподіл інформації між реченнями у надфразовій одиниці.

Змістовий модуль 6 . Стилiстичнi питання перекладу .

Тема 11. Стилiстичнi ресурси лексики i граматики. (50 год.)

Поняття стилю у перекладі. Засоби словесної образності. Передача гри слів. Переклад неологізмів, архаїзмів, просторічних слів та жаргонізмів. Засоби експресивного синтаксису.

Тема 12. Функціональні стилі і критерії оцінки якості перекладу. (50 год.)

Функціональні стилі сучасної французької і української мов. Підстил і жанри офіційно-ділового, публіцистичного і наукового стилів. Критерії оцінки якості перекладу.

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

V семестр

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ І ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ п/п	Назва лекції	Кількість годин		
		лекції	практ.	СР
Змістовий модуль 1 <i>Міжмовна комунікація як об'єкт теорії перекладу</i>				
1	Тема 1. Предмет теорії перекладу. Види перекладу	2	16	26
2	Тема 2. Співвідношення форми і змісту при перекладі	2	40	50
	<i>Лексико-граматичний тест</i>		2	
	<i>Модульна контрольна робота</i>		2	
Змістовий модуль 2 <i>Мовні розбіжності на різних рівнях міжмовної комунікації</i>				
4	Тема 3. Слово і контекст. Лексичні розбіжності	2	28	38
5	Тема 4. Граматичні розбіжності. Порядок слів у реченні при перекладі	2	26	38
	<i>Лексико-граматичний тест</i>		2	
	<i>Модульна контрольна робота</i>		2	
	<i>Підсумкова модульна контрольна робота</i>		2	
	ВСЬОГО	8	120	152

Загальний обсяг **280 год.**, в тому числі:

Лекцій – **8 год.**

Практичних занять – **120 год.**

Самостійна робота – **152 год.**

VI семестр

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ І ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ п/п	Назва лекції	Кількість годин		
		лекції	практ.	СР
Змістовий модуль 3 <i>Перекладацькі прийоми і трансформації</i>				
1	Тема 5. Лексичні, граматичні, стилістичні трансформації	2	28	38
2	Тема 6. Безеквівалентна лексика в перекладі	2	26	38
	<i>Лексико-граматичний тест</i>		2	
	<i>Модульна контрольна робота</i>		2	
Змістовий модуль 4 <i>Лексико-семантичні питання перекладу</i>				
4	Тема 7. Переклад інтернаціоналізмів і термінів	2	28	38
5	Тема 8. Переклад усталених словосполучень і фразеологізмів	2	26	38
	<i>Лексико-граматичний тест</i>		2	
	<i>Модульна контрольна робота</i>		2	
	<i>Підсумкова модульна контрольна робота</i>		2	
	ВСЬОГО	8	120	152

Загальний обсяг **280 год.**, в тому числі:

Лекцій – **8 год.**

Практичних занять – **120 год.**

Самостійна робота – **152 год.**

VII семестр

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ І ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ п/п	Назва лекції	Кількість годин		
		лекції	практ.	С/Р
Змістовий модуль 5 <i>Взаємодія граматики з лексикою при перекладі.</i>				
1	Тема 9. Граматичні конструкції в перекладі	2	18	34
2	Тема 10. Еквівалентність на надфразовому рівні	2	16	34
	<i>Лексико-граматичний тест</i>		2	
	<i>Модульна контрольна робота</i>		2	
Змістовий модуль 6 <i>Стилістичні питання перекладу</i>				
4	Тема 11. Стилістичні ресурси лексики і граматики	2	16	32
5	Тема 12. Функціональні стилі і критерії оцінки якості перекладу	2	16	32
	<i>Лексико-граматичний тест</i>		2	
	<i>Модульна контрольна робота</i>		2	
	<i>Підсумкова модульна контрольна робота</i>		2	
	ВСЬОГО	8	76	132

Загальний обсяг **216 год.**, в тому числі:

Лекцій – **8 год.**

Практичних занять – **76 год.**

Самостійна робота – **132 год.**

У семестр

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1

Міжмовна комунікація як об'єкт теорії перекладу.

ТЕМА 1. Лекція 1. Предмет теорії перекладу. Види перекладу. (2 год.)

Історія перекладу. Виникнення перекладознавства як науки. Видатні теоретики перекладознавства. Зв'язок перекладознавства з іншими науками. Загальна і часткові теорії перекладу.

Поняття перекладу. Різноманітність дефініцій перекладу. Переклад як особливий, спеціалізований вид мовленнєвої діяльності. Структура перекладацького процесу. Білінгвізм і перекладацька компетенція.

Переклад художній і спеціальний, різновиди спеціального перекладу. Види усного перекладу: послідовний абзацно-фразовий, послідовний із спеціальною системою записів, синхронний. Види письмового перекладу: повний, реферативний, анотаційний. Переклад з використанням комп'ютерних програм-перекладачів.

Практичні заняття. – 16 год.

1. Вправи на повний і реферативний переклад текстів з теорії перекладу. (6 год.)
2. Граматичні вправи: Question indirecte, conditionnel, subjonctif, participe présent, participe passé, proposition infinitive (*révision*). (4 год.)
3. Лексичні вправи. (4 год.)
4. Вправи на аудіювання. (2 год.)

Завдання для самостійної роботи : (26 год.)

а) Індивідуальний письмовий переклад текстів. (16 год.)

б) Виконання письмових лексико-граматичних вправ. (10 год.)

Рекомендована література:

1. Гак В. Г., Григорьев Б. Б. Теория и практика перевода. Французский язык. – М.: Интердиалект +, 2010. – 459 с.
2. Ніколаєва Л.О., Плахотнюк Н.О. Notes du cours de théorie de la traduction. Конспект лекцій з теорії перекладу. – К.: КНУ ім. Тараса Шевченка, 2009. – 14 с.
3. Попова И.Н., Казакова Ж.А. Грамматика французского языка. Практический курс. – М.: ООО «Нестор Академик Паблишерс». – 475 с.
4. Потушанская Л.Л., Котова Г.М., Шкунаева И.Д. Практический курс французского языка. Часть II. – М.: Мирта-Принт, 2010. – 224 с.
5. Рецкер Я.И. Теория перевода и переводческая практика. – М.: Междунар. отношения, 1974.
6. Семенец О.Е., Панасев А.Н. История перевода. – К.: Вища школа, 1990-1991.
7. Федоров А.В. Основы общей теории перевода. – М.: Высшая школа, 1983.
8. Чередниченко О.І., Коваль Я. Г. Теорія і практика перекладу. Французька мова. – К.: Либідь, 1995. – 304 с.

ТЕМА 2. Лекція 1. Співвідношення форми і змісту при перекладі.

(2 год.)

Проблема перекладності. Інваріант у перекладі. Смилова і мовна структура тексту. Інформативність тексту, види інформації у тексті. Екстралінгвістичні фактори перекладу.

Поняття адекватності перекладу. Вільний переклад. Дослівний переклад і буквализми. Семантико-стилістичний, дезидеративний і волюнтативний типи адекватності.

Питання одиниці перекладу. Відповідники на різних рівнях мовної ієрархії : фонема, морфема, слова, словосполучення, речення, надфразової одиниці і цілого тексту.

Практичні заняття. – 40 год.

1. Повний і реферативний переклад текстів з теорії перекладу. (4 год.)
2. Переклад текстів з заданим типом адекватності. (12 год.)
3. Вправи на фіксовані перекладацькі труднощі. (10 год.)
3. Граматичні вправи: *Conditionnel dans la proposition indépendante*. (4 год.)
4. Лексичні вправи. (6 год.)
5. Вправи на аудіювання інформаційних повідомлень ЗМІ. (4 год.)

Завдання для самостійної роботи . (50 год.)

- а) Індивідуальний письмовий переклад текстів. (30 год.)*
- б) Виконання письмово післятекстових перекладацьких вправ. (10 год.)*
- в) Виконання письмово лексико-граматичних впра. (10 год.)*

Рекомендована література:

1. Гак В. Г., Григорьев Б. Б. Теория и практика перевода. Французский язык. – М.: Интердиалект + , 2010. – 459 с.
2. Бархударов С.Г. Язык и перевод. – М.: ИМО, 1975.
3. Ванников Ю. В. Проблемы адекватности перевода. Типы адекватности, виды перевода и переводческой деятельности. // Текст и перевод: Сб. статей. – М.: Наука, 1988.
4. Комиссаров В.Н. Слово о переводе. – М., 1973.
5. Ніколаєва Л.О., Плахотнюк Н.О. Notes du cours de théorie de la traduction. Конспект лекцій з теорії перекладу. – К.: КНУ ім. Тараса Шевченка, 2009. – 14 с.
6. Попова И.Н., Казакова Ж.А. Грамматика французского языка. Практический курс. – М.: ООО «Нестор Академик Паблишерс». – 475 с.
7. Потушанская Л.Л., Котова Г.М., Шкунаева И.Д. Практический курс французского языка. Часть II. – М.: Мирта-Принт, 2010. – 224 с.
8. Федоров А.В. Основы общей теории перевода. – М.: Высшая школа, 1983.
9. Чередниченко О.І., Коваль Я. Г. Теорія і практика перекладу. Французька мова. – К.: Либідь, 1995. – 304 с.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2

Мовні розбіжності на різних рівнях міжмовної комунікації.

ТЕМА 3. Лекція 1. Слово і контекст. Лексичні розбіжності. (2 год.)

Смислова структура слова. Актуалізація значення слова у контексті. Контекст вузький, широкий, екстралінгвістичний. Фонові знання.

Багатозначність і недиференційованість значень слів у різних мовах. Розбіжності в об'ємі значень слів. Розбіжності в стилістичному забарвленні слів. Лексичні особливості, пов'язані з різним баченням світу. Типи лексичних еквівалентів: постійні, контекстуальні. Описовий переклад.

Практичні заняття – 28 год.

1. Повний і реферативний переклад текстів з теорії перекладу. (2 год.)
2. Переклад текстів із заданим типом адекватності. (8 год.)
3. Вправи на фіксовані перекладацькі труднощі. (6 год.)
4. Граматичні вправи: Conditionnel passé 2me forme. Emploi des temps dans la proposition conditionnelle subordonnée de comparaison. (6 год.)
5. Лексичні вправи. (4 год.)
6. Вправи на аудіювання інформаційних повідомлень ЗМІ. (2 год.)

Завдання для самостійної роботи . (38 год.)

- a) *Індивідуальний письмовий переклад текстів. (20 год.)*
- б) *Виконання письмово післятекстових перекладацьких вправ. (6 год.)*
- в) *Виконання письмово лексико-граматичних вправ. (8 год.)*
- г) *Добір прикладів, ілюструючих лексичні розбіжності між українською і французькою мовами. (4 год.)*

Рекомендована література:

1. Гак В. Г., Григорьев Б. Б. Теория и практика перевода. Французский язык. – М.: Интердиалект +, 2010. – 459 с.
2. Бархударов С.Г. Язык и перевод. – М.: ИМО, 1975.
3. Комиссаров В.Н. Слово о переводе. – М., 1973.
4. Ніколаєва Л.О., Плахотнюк Н.О. Notes du cours de théorie de la traduction. Конспект лекцій з теорії перекладу. – К.: КНУ ім. Тараса Шевченка, 2009. – 14 с.
5. Потушанская Л.Л., Котова Г.М., Шкунаева И.Д. Практический курс французского языка. Часть II. – М.: Мирта-Принт, 2010. – 224 с.
6. Чередниченко О.І., Коваль Я. Г. Теорія і практика перекладу. Французька мова. – К.: Либідь, 1995. – 304 с.

ТЕМА 4. Лекція 1. Граматичні розбіжності. Порядок слів у реченні.

(2 год.)

Розбіжності у способах вираження граматичних категорій. Категорія детермінації, категорія числа, категорія часу, способу, стану, виду.

Поняття актуального членування. Співвідношення синтаксичної, семантичної і комунікативної структури речення. Прямий порядок слів у

французькому реченні та інверсія підмета і прямого додатка в українському реченні. Способи перекладу інвертованих україномовних речень на французьку мову.

Переклад французьких і українських пасивних конструкцій. Суб'єктно-об'єктна трансформація.

Місце обставини і означення в українському і французькому реченнях. Порядок однорідних прикметників.

Практичні заняття. – 26 год.

1. Повний і реферативний переклад текстів з теорії перекладу. (2 год.)
2. Переклад текстів із заданим типом адекватності. (8 год.)
3. Вправи на фіксовані перекладацькі труднощі. (6 год.)
4. Граматичні вправи: Constructions causatives . (4 год.)
5. Лексичні вправи. (4 год.)
6. Вправи на аудіювання інформаційних повідомлень ЗМІ. (2 год.)

Завдання для самостійної роботи . (38 год.)

- а) Індивідуальний письмовий переклад текстів. (20 год.)*
- б) Виконання письмово післятекстових перекладацьких вправ. (6 год.)*
- в) Виконання письмово лексико-граматичних вправ. (8 год.)*
- г) Добір прикладів, ілюструючих граматичні розбіжності між українською і французькою мовами. (4 год.)*

Рекомендована література:

1. Гак В. Г., Григорьев Б. Б. Теория и практика перевода. Французский язык. – М.: Интердиалект +, 2010. – 459 с.
2. Гак В. Г. Русский язык в сопоставлении с французским. – М.: Рус. язык, 1975.
3. Попова И.Н., Казакова Ж.А. Грамматика французского языка. Практический курс. – М.: ООО «Нестор Академик Паблишерс». – 475 с.
4. Потушанская Л.Л., Котова Г.М., Шкунаева И.Д. Практический курс французского языка. Часть II. – М.: Мирта-Принт, 2010. – 224 с.
5. Чередниченко О.І., Коваль Я. Г. Теорія і практика перекладу. Французька мова. – К.: Либідь, 1995. – 304 с.
6. Щетинкин В. Б. Пособие по переводу с французского языка на русский. – М.: Просвещение, 1987. – 160 с.

VI семестр

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3

ПЕРЕКЛАДАЦЬКІ ПРИЙОМИ І ТРАНСФОРМАЦІЇ

ТЕМА 5. Лекція 1. Лексичні, граматичні і стилістичні прийоми і трансформації. (2 год.)

Оказіональні відповідники на різних рівнях еквівалентності.

Види еквівалентів: формальний, смисловий, ситуаційний. Концепції основних моделей перекладу.

Лексичні, граматичні, стилістичні трансформації. Конкретизація, генералізація, синонімічна заміна, антонімічний переклад, смислове узгодження. Додавання і опущення слів. Зміни частин мови, перестановки, об'єднання і членування речень. Прагматика перекладацьких трансформацій: адаптація, експлікація, ампліфікація, модуляція, логічний розвиток, компенсація.

Практичні заняття. – 28 год.

1. Повний і реферативний переклад текстів з теорії перекладу. (2 год.)
2. Переклад текстів із заданим типом адекватності. (10 год.)
3. Вправи на фіксовані перекладацькі труднощі. (6 год.)
4. Граматичні вправи: Remarques complémentaires sur l'emploi du Subjonctif. (4 год.)
5. Лексичні вправи. (4 год.)
6. Вправи на аудіювання інформаційних повідомлень. (2 год.)

Завдання для самостійної роботи . (38 год.)

- a) *Індивідуальний письмовий переклад текстів.* (20 год.)
- b) *Виконання письмово післятекстових перекладацьких вправ .* (6 год.)
- v) *Виконання письмово лексико-граматичних вправ.* (8 год.)
- г) *Добір прикладів, ілюструючих перекладацькі трансформації.* (4 год.)

Рекомендована література:

1. Гак В. Г., Григорьев Б. Б. Теория и практика перевода. Французский язык. – М.: Интердиалект +, 2010. – 459 с.
2. Ніколаєва Л.О., Плахотнюк Н.О. Notes du cours de théorie de la traduction. Конспект лекцій з теорії перекладу. – К.: КНУ ім. Тараса Шевченка, 2009. – 14 с.
3. Попова И.Н., Казакова Ж.А. Грамматика французского языка. Практический курс. – М.: ООО «Нестор Академик Паблишерс». – 475 с.
4. Потушанская Л.Л., Котова Г.М., Шкунаева И.Д. Практический курс французского языка. Часть II. – М.: Мирта-Принт, 2010. – 224 с.
5. Чередниченко О.І., Коваль Я. Г. Теорія і практика перекладу. Французька мова. – К.: Либідь, 1995. – 304 с.
6. Щетинкин В. Б. Пособие по переводу с французского языка на русский. – М.: Просвещение, 1987. – 160 с.

ТЕМА 6. Лекція 1. Безеквівалентна лексика в перекладі. Власні імена в перекладі. (2 год.)

Реалії як компонент соціально-історичного і національно-культурного контексту. Класифікація безеквівалентної лексики. Реалії французького життя. Способи перекладу безеквівалентної лексики: транскрипція, транслітерація повна і часткова, калькування, описовий переклад, ампліфікація, опущення слова, логічний розвиток поняття.

Способи перекладу топонімів і антропонімів: транскрипція, транслітерація повна і часткова, традиційний переклад, переклад значущих частин топонімів, ампліфікація. Правила транскрибування власних імен французькою й українською мовами.

Переклад назв установ і організацій, газет, журналів, літературних творів, фільмів, кораблів тощо.

Практичні заняття. – 26 год.

1. Повний і реферативний переклад текстів з теорії перекладу. (2 год.)
2. Переклад текстів із заданим типом адекватності. (8 год.)
3. Вправи на фіксовані перекладацькі труднощі. (6 год.)
4. Граматичні вправи: Le Subjonctif dans les propositions subordonnées complétives. (4 год.)
5. Лексичні вправи. (4 год.)
6. Вправи на аудіювання інформаційних повідомлень ЗМІ. (2 год.)

Завдання для самостійної роботи . (38 год.)

- а) *Індивідуальний письмовий переклад текстів.* (20 год.)
- б) *Виконання письмово післятекстових перекладацьких вправ.* (10 год.)
- в) *Виконання письмово лексико-граматичних вправ.* (8 год.)

Рекомендована література:

1. Гак В. Г., Григорьев Б. Б. Теория и практика перевода. Французский язык. – М.: Интердиалект +, 2010. – 459 с.
2. Попова И.Н., Казакова Ж.А. Грамматика французского языка. Практический курс. – М.: ООО «Нестор Академик Паблшерс». – 475 с.
3. Потушанская Л.Л., Котова Г.М., Шкунаева И.Д. Практический курс французского языка. Часть II. – М.: Мирта-Принт, 2010. – 224 с.
4. Тучкова Т.А., Критская О.В. Пособие по переводу с французского языка на русский. – М.: Просвещение, 1964. – 240 с.
5. Чередниченко О.І., Коваль Я. Г. Теорія і практика перекладу. Французька мова. – К.: Либідь, 1995. – 304 с.
6. Щетинкин В. Б. Пособие по переводу с французского языка на русский. – М.: Просвещение, 1987. – 160 с.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 4

Лексико-семантичні питання перекладу

ТЕМА 7. Лекція 1. Переклад інтернаціоналізмів і термінів (2 год.)

Переклад інтернаціональної за коренем лексики. Формальна подібність слів. Проблема “несправжніх друзів” перекладача.

Латинізми, англіцизми, слова з префіксами грецького походження у французьких текстах і їх переклад.

Переклад термінологічних одиниць. Фахова терміносистема.

Абревіатури та скорочення при перекладі.

Практичні заняття. – 28 год.

1. Повний і реферативний переклад текстів з теорії перекладу. (2 год.)
2. Переклад текстів із заданим типом адекватності. (10 год.)
3. Вправи на фіксовані перекладацькі труднощі. (6 год.)
4. Граматичні вправи: Le Subjonctif dans les propositions subordonnées relatives. (4 год.)
5. Лексичні вправи. (4 год.)
6. Вправи на аудіювання інформаційних повідомлень ЗМІ. (2 год.)

Завдання для самостійної роботи . (38 год.)

- а) *Індивідуальний письмовий переклад текстів.* (20 год.)
- б) *Виконання письмово післятекстових перекладацьких вправ.* (8 год.)
- в) *Виконання письмово лексико-граматичних вправ.* (8 год.)

Рекомендована література:

1. Гак В. Г., Григорьев Б. Б. Теория и практика перевода. Французский язык. – М.: Интердиалект +, 2010. – 459 с.
2. Попова И.Н., Казакова Ж.А. Грамматика французского языка. Практический курс. – М.: ООО «Нестор Академик Паблшерс». – 475 с.
3. Потушанская Л.Л., Котова Г.М., Шкунаева И.Д. Практический курс французского языка. Часть II. – М.: Мирта-Принт, 2010. – 224 с.
4. Тучкова Т.А., Критская О.В. Пособие по переводу с французского языка на русский. – М.: Просвещение, 1964. – 240 с.
5. Чередниченко О.І., Коваль Я. Г. Теорія і практика перекладу. Французька мова. – К.: Либідь, 1995. – 304 с.
6. Щетинкин В. Б. Пособие по переводу с французского языка на русский. – М.: Просвещение, 1987. – 160 с.

ТЕМА 8. Лекція 1. Переклад усталених словосполучень і фразеологізмів
(2 год.)

Словосполучення вільні й усталені. Переклад словосполучень з урахуванням сполучуваності слів у мові перекладу. Граматичні зв'язки у словосполученнях. Дієслівне керування. Десемантизація слова. Заміна слова словосполученням. Французькі еквіваленти українських префіксальних дієслів.

Фразеологічні одиниці та їх переклад. Переклад прислів'їв, приказок, крилатих висловів. Переклад лексичних одиниць і висловів, пов'язаних з античною історією, міфологією. Переклад біблеїзмів.

Переклад цитувань.

Практичні заняття. – 26 год.

1. Повний і реферативний переклад текстів з теорії перекладу. (2 год.)
2. Переклад текстів із заданим типом адекватності. (8 год.)
3. Вправи на фіксовані перекладацькі труднощі. (6 год.)

4. Граматичні вправи: Le Subjonctif dans les propositions subordonnées circonstancielles. (4 год.)
5. Лексичні вправи. (4 год.)
6. Вправи на аудіювання інформаційних повідомлень ЗМІ. (2 год.)

Завдання для самостійної роботи . (38 год.)

- а) Індивідуальний письмовий переклад текстів. (20 год.)*
- б) Виконання письмово післятекстових перекладацьких вправ. (10 год.)*
- в) Виконання письмово лексико-граматичних вправ. (8 год.)*

Рекомендована література:

1. Гак В. Г., Григорьев Б. Б. Теория и практика перевода. Французский язык. – М.: Интердиалект + , 2010. – 459 с.
2. Попова И.Н., Казакова Ж.А. Грамматика французского языка. Практический курс. – М.: ООО «Нестор Академик Паблишерс». – 475 с.
3. Потушанская Л.Л., Котова Г.М., Шкунаева И.Д. Практический курс французского языка. Часть II. – М.: Мирта-Принт, 2010. – 224 с.
4. Тучкова Т.А., Критская О.В. Пособие по переводу с французского языка на русский. – М.: Просвещение, 1964. – 240 с.
5. Чередниченко О.І., Коваль Я. Г. Теорія і практика перекладу. Французька мова. – К.: Либідь, 1995. – 304 с.
6. Щетинкин В. Б. Пособие по переводу с французского языка на русский. – М.: Просвещение, 1987. – 160 с.

VII семестр

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 5

Взаємодія граматики з лексикою при перекладі

ТЕМА 9. Лекція 1. Граматичні конструкції в перекладі (2 год.)

Вираження часових, просторових, причинно-наслідкових, умовних і допустових відносин в українській і французькій мовах.

Управління дієслів в українській і французькій мовах.

Синтаксична синонімія. Синонімія простого і складного речень. Синонімія прийменникових конструкцій, дієприкметникових та дієприслівникових зворотів і підрядних речень. Сурядність і підрядність в перекладі.

Переклад французьких безособових речень. Переклад французьких конструкцій виділення. Переклад французьких обмежувальних конструкцій.

Переклад французьких інфінітивних конструкцій. Переклад французьких дієприкметникових конструкцій. Переклад речень з абсолютним дієприкметниковим зворотом. Переклад французьких каузативних конструкцій. Конструкції з прикладкою. Приєднувальні конструкції.

Практичні заняття. – 18 год.

1. Переклад текстів із заданим типом адекватності. (6 год.)

2. Вправи на фіксовані перекладацькі труднощі. (4 год.)
3. Граматичні вправи: Le Subjonctif dans les propositions subordonnées circonstancielles. (4 год.)
4. Лексичні вправи. (2 год.)
5. Вправи на аудіювання інформаційних повідомлень ЗМІ. (2 год.)

Завдання для самостійної роботи . (34 год.)

- а) Індивідуальний письмовий переклад текстів. (20 год.)*
- б) Виконання письмово післятекстових перекладацьких вправ. (8 год.)*
- в) Виконання письмово лексико-граматичних вправ. (6 год.)*

Рекомендована література:

1. Гак В. Г., Григорьев Б. Б. Теория и практика перевода. Французский язык. – М.: Интердиалект +, 2010. – 459 с.
2. Попова И.Н., Казакова Ж.А. Грамматика французского языка. Практический курс. – М.: ООО «Нестор Академик Паблицерс». – 475 с.
3. Потушанская Л.Л., Котова Г.М., Шкунаева И.Д. Практический курс французского языка. Часть II. – М.: Мирта-Принт, 2010. – 224 с.
4. Тучкова Т.А., Критская О.В. Пособие по переводу с французского языка на русский. – М.: Просвещение, 1964. – 240 с.
5. Чередниченко О.І., Коваль Я. Г. Теорія і практика перекладу. Французька мова. – К.: Либідь, 1995. – 304 с.
6. Щетинкин В. Б. Пособие по переводу с французского языка на русский. – М.: Просвещение, 1987. – 160 с.

ТЕМА 10. Лекція 1. Еквівалентність на надфразовому рівні. (2 год.)

Засоби зв'язку між реченнями і частинами тексту: лексичний повтор, прийменниковий зв'язок, сполучниковий зв'язок, порядок слів (в українському реченні), неозначений артикль (у французькому реченні). Перерозподіл інформації між реченнями у надфразовій одиниці.

Практичні заняття. – 16 год.

1. Переклад текстів із заданим типом адекватності. (8 год.)
2. Вправи на фіксовані перекладацькі труднощі. (4 год.)
3. Граматичні вправи: Emploi du subjonctif dans la proposition indépendante. (2 год.)
4. Лексичні вправи. (2 год.)

Завдання для самостійної роботи. (34 год.)

- а) Індивідуальний письмовий переклад текстів. (20 год.)*
- б) Виконання письмово післятекстових перекладацьких вправ. (8 год.)*
- в) Виконання письмово лексико-граматичних вправ. (6 год.)*

Рекомендована література:

1. Гак В. Г., Григорьев Б. Б. Теория и практика перевода. Французский язык. – М.: Интердиалект +, 2010.
2. Попова И.Н., Казакова Ж.А. Грамматика французского языка. Практический курс. – М.: ООО «Нестор Академик Паблицерс». – 475 с.

3. Потушанская Л.Л., Котова Г.М., Шкунаева И.Д. Практический курс французского языка. Часть II. – М.: Мирта-Принт, 2010. – 224 с.
4. Чередниченко О.І., Коваль Я. Г. Теорія і практика перекладу. Французька мова. – К.: Либідь, 1995. – 304 с.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 6

Стилістичні питання перекладу

ТЕМА 11. Лекція 1. Стилістичні ресурси лексики і граматики (2 год.)

Стилістичний аспект перекладу. Поняття стилю у перекладі. Стилістичні ресурси лексики. Засоби словесної образності. Передача гри слів. Переклад неологізмів, архаїзмів, просторічних слів та жаргонізмів.

Стилістичні ресурси граматики. Засоби експресивного синтаксису.

Практичні заняття. – 16 год.

1. Переклад текстів із заданим типом адекватності. (8 год.)
2. Вправи на фіксовані перекладацькі труднощі. (4 год.)
3. Граматичні вправи: Proposition participe absolue. (2 год.)
4. Лексичні вправи. (2 год.)

Завдання для самостійної роботи. (32 год.)

- а) Індивідуальний письмовий переклад текстів. (20 год.)*
- б) Виконання письмово післятекстових перекладацьких вправ. (8 год.)*
- в) Виконання письмово лексико-граматичних вправ. (4 год.)*

Рекомендована література:

1. Гак В. Г., Григорьев Б. Б. Теория и практика перевода. Французский язык. – М.: Интердиалект +, 2010. – 459 с.
2. Попова И.Н., Казакова Ж.А. Грамматика французского языка. Практический курс. – М.: ООО «Нестор Академик Паблишерс». – 475 с.
3. Потушанская Л.Л., Котова Г.М., Шкунаева И.Д. Практический курс французского языка. Часть II. – М.: Мирта-Принт, 2010. – 224 с.
4. Тучкова Т.А., Критская О.В. Пособие по переводу с французского языка на русский. – М.: Просвещение, 1964. – 240 с.
5. Чередниченко О.І., Коваль Я. Г. Теорія і практика перекладу. Французька мова. – К.: Либідь, 1995. – 304 с.
6. Щетинкин В. Б. Пособие по переводу с французского языка на русский. – М.: Просвещение, 1987. – 160 с.

ТЕМА 12. Лекція 1. Функціональні стилі і критерії оцінки якості перекладу (2 год.)

Функціональні стилі: науковий, офіційно-діловий, публіцистичний, розмовний, художній. Підстилі і жанри офіційно-ділового, публіцистичного і наукового стилів.

Критерії оцінки якості перекладу. Критерії оцінки перекладів наукової літератури, текстів суспільно-політичного характеру, офіційних документів.

Практичні заняття. – 16 год.

1. Переклад текстів із заданим типом адекватності. (6 год.)
2. Вправи на фіксовані перекладацькі труднощі. (4 год.)
3. Граматичні вправи: Emploi du subjonctif dans les propositions circonstancielles (*révision*). (2 год.)
4. Лексичні вправи (2 год.)
5. Вправи на аудіювання інформаційних повідомлень ЗМІ. (2 год.)

Завдання для самостійної роботи . (32 год.)

- a) *Індивідуальний письмовий переклад текстів. (20 год.)*
- б) *Виконання письмово післятекстових перекладацьких вправ. (8 год.)*
- в) *Виконання письмово лексико-граматичних вправ. (4 год.)*

Рекомендована література:

1. Гак В. Г., Григорьев Б. Б. Теория и практика перевода. Французский язык. – М.: Интердиалект + , 2010. – 459 с.
2. Попова И.Н., Казакова Ж.А. Грамматика французского языка. Практический курс. – М.: ООО «Нестор Академик Паблшерс». – 475 с.
3. Потушанская Л.Л., Котова Г.М., Шкунаева И.Д. Практический курс французского языка. Часть II. – М.: Мирта-Принт, 2010. – 224 с.
4. Цвиллинг М.Я. и др. О критериях оценки перевода // Тетради переводчика. – 1978. - Вып. 15.
5. Чередниченко О.І., Коваль Я. Г. Теорія і практика перекладу. Французька мова. – К.: Либідь, 1995. – 304 с.

Зразок текстів для перекладу і післятекстових перекладацьких і лексико-граматичних вправ

Texte 1. Контроль над озброєннями: взяти до уваги нову обстановку

Поява ядерної зброї, зважаючи на її безмежний потенціал до знищення, додала новий жахливий вимір можливості катастрофи планетарного масштабу. Людська цивілізація, змушена постійно приносити жертви на вівтар атомного демона, стала в'язнем та заручником постійної політики залякування.

Необхідно було, перш за все, сприяти мирному використанню ядерної енергії, попереджуючи та запобігаючи при цьому її застосуванню в воєнних цілях. Найбільш важливим кроком у цьому напрямку стало підписання договору щодо нерозповсюдження ядерної зброї. За словами ініціаторів підписання цього документа, потенційні успіхи в справі надання договору світового масштабу суттєво допомогли б розсіяти страх, суть якого полягає в тому, що поширення розщеплюваних матеріалів та технологій виробництва ядерної зброї сприятиме створенню нових військових потужностей. Також важливо було взяти до уваги засоби, завдяки яким передова технологія не могла б використовуватися з метою порушення встановленої міжнародної системи гарантій.

Протягом багатьох років режим нерозповсюдження ядерної зброї діяв у відповідності з задумами його ініціаторів. Однак завершення холодної війни справило радикальний та неочікуваний вплив на механізм контролю за озброєннями. Справді, після значної інтенсифікації політики, яка протягом тридцяти років стояла на місці, вся система контролю за озброєннями почала змінюватися, можна навіть сказати, ввійшла у кризовий стан. Ця криза має три головні причини: контроль над озброєннями у будь-якій формі, будучи одним з рушійних елементів російсько-американської політики безпеки, втратив свою домінуючу роль; завершення холодної війни внесло плутанину в порядок денний щодо роззброєння; контроль над озброєннями вже не є мобілізуючою політичною темою, на перший план вийшли проблеми економіки та захисту навколишнього середовища.

Однак це не означає, що завдання контролю над озброєннями є завершеним, навіть навпаки. Насправді, як ніколи, поширення озброєнь різних типів вимагає безперервної уваги зі сторони світової спільноти. У цьому контексті доцільно згадати явище, яке, можливо, краще за все символізує небезпеку, з якою ми зіткнулися наприкінці століття, - відновлення поширення ядерної зброї.

Парадоксальним є те, що саме в момент, коли режим нерозповсюдження ядерної зброї отримав підтримку в більшості країн планети, постала реальна небезпека його краху. Причина цього парадоксу криється у втраті контролю над розповсюдженням ядерної зброї (ядерний демон вирвався з рук своїх охоронців). Та чи варто стверджувати, що

система контролю над озброєннями, наріжним каменем якої є договір про нерозповсюдження ядерної зброї, вичерпала себе? Зовсім ні, оскільки вона символізує прагнення більше ніж 150 країн завадити реалізації військових зусиль...

Texte 2. Les négociations sur le désarmement

Les événements qui avaient eu lieu dans les pays de l'Europe de l'Est au début des années quatre-vingt-dix, ont suscité l'inquiétude dans les milieux militaires des pays occidentaux vu l'apparition à l'Est de quatre puissances nucléaires – Russie, Ukraine, Bélarus et Kazakhstan. La question de la réalisation des principaux traités sur le contrôle des armements s'est posée. Conformément au traité sur la réduction des armes stratégiques il a été convenu d'envoyer à la casse 30% des arsenaux nucléaires de deux les plus grandes puissances nucléaires avec un contrôle sévère in situ.

Après de longs pourparlers les quatre successeurs des forces de frappe de l'ex-URSS ont adhéré au traité sur la réduction des armes stratégiques. Outre cela le Bélarus, l'Ukraine et le Kazakhstan se sont obligés à renoncer aux armes nucléaires, à ne pas aller à l'encontre de la politique de la plupart des Etats et à adhérer au traité sur la non-prolifération.

Au cours du sommet russo-américain en 1992 les chefs des deux Etats ont décidé d'aller au-delà du traité sur la réduction des armes stratégiques, de réduire vers 2003 le nombre d'ogives nucléaires jusqu'à 3000-3500 pour chaque partie et de supprimer complètement la catégorie des missiles à sous-munition basés au sol. La Russie a donné son appui à la proposition de participer au projet américain de système global de protection anti-missiles ce qui prévoit la révision du traité ABM de 1972. Outre cela, il a été élaboré la rédaction définitive du traité sur l'interdiction d'employer les armes chimiques...

ВПРАВИ

- I. *Перекладіть фрази, використовуючи конструкцію ce qui ... c'est.*
 1. Для того, щоб докорінним чином врегулювати проблему безпеки всіх країн, необхідно перш за все виключити навіть саму можливість розв'язання війни.
 2. Що вражає у заявах мілітаристів, так це вперте небажання деяких осіб усвідомити нові зміни, що стались у світі.
 3. Що є важливим на цьому форумі, так це те, що майже всі партії та групи, представлені на національному рівні, взяли в ньому активну участь.

- II. *Перекладіть. Уточніть значення дієслів у зв'язку з його перехідним або неперехідним використанням у французькій мові.*
 1. Товарообіг між нашою країною та Францією значно зріс за останні роки.
 2. Протягом одного року ця організація спромоглася значно збільшити кількість своїх членів.
 3. Якби ми допустили початок ядерної війни, ми рахували б кількість жертв не мільйонами, а десятками і навіть

сотнями мільйонів людських життів. 4. У всіх країнах робота іммігрантів вважається найменш оплачуваною. 5. Уряд не раз обіцяв задовольнити законні вимоги страйкарів, які досі чекають реальних кроків в цьому напрямку. Тепер страйкарям потрібні реальні докази дій, обіцянки більше не враховуються.

III. *Перекладіть наступні словосполучення.*

Військова база, воєнна база, військові приготування, підготовка до війни, кредити на військові цілі, воєнні кредити.

IV. *Перекладіть наступні словосполучення.*

Les dépenses militaires, les industries militaires, l'intervention armée, l'économie de guerre, le conseil de guerre, le tribunal militaire, ruse de guerre (des ruses de Sioux, stratagème).

V. *Перекладіть наступні речення.*

1. L'excitation à la guerre est interdite dans ce pays. 2. On a déclaré l'état de guerre dans le pays. 3. Personne ne prend au sérieux les déclarations bellicistes des opposants de la coalition au pouvoir. 4. Jusqu'à la conclusion de l'armistice les représentants des parties belligérantes se sont accordés sur la cessation des hostilités. 5. Pendant quelques années ce journaliste a étudié au Japon les particularités de certains arts martiaux. 6. Le complexe militaro-industriel n'a pas d'intention d'accepter la réduction des dépenses militaires.

VI. *Перекладіть речення, використовуючи синонімічні конструкції для вираження причини.*

1. Завдяки новому криголаму вдалося завчасно зробити судноплавними арктичні території. 2. Через повінь фермери не змогли розпочати сільськогосподарські роботи. 3. Le travail intense a permis d'accomplir la rédaction d'un nouveau traité au terme fixé.

VII. *Дайте синонімічні конструкції для вираження відповідності / невідповідності !*

La politique conforme aux intérêts de la nation, la politique qui va à l'encontre des intérêts du peuple, conformément à l'accord intervenu, au mépris de la majorité des électeurs.

Типові завдання модульних і підсумкових робіт з перекладу

1. Переклад зв'язаного тексту з французької мови на українську.
2. Переклад зв'язаного тексту з української мови на французьку.
3. Переклад речень, спрямованих на використання певних перекладацьких трансформацій.
4. Переклад речень, спрямованих на уживання певних синтаксичних/семантичних структур
5. Переклад лексичних одиниць.

Типові завдання лексико-граматичного тесту

1. Переклад речень, спрямованих на активізацію
 - а) певних синтаксичних структур,
 - б) певних лексичних одиниць.
2. Завдання на підстановку певних лексичних одиниць.
3. Завдання на трансформацію семантичної структури речень.
4. Завдання на уживання дієслівних форм.
5. Завдання на синтаксичну/лексичну синонімію.

Зразок модульної контрольної роботи

TEST (conformément aux leçons 15 – 18 du manuel de V.Gak.)

Devoir 1. Traduisez:

1. Депутати рішуче висловились за найшвидше прийняття закону про пресу.
2. У розвинутих країнах маленькі підприємства часто банкрутують, що стосується великих підприємств, вони, як правило, збільшують свої прибутки.
3. Важливою рисою сучасного суспільного розвитку є глобалізація екологічних проблем.
4. Акредитуюча держава може у будь-який момент без попереднього мотивування свого рішення об'явити будь-якого члена дипломатичного корпусу персоною нон-грата.
5. Під тиском громадськості влада була змушена відмовитись від прийняття непопулярних заходів.

Devoir 2. Traduisez en employant la construction voir + infinitif ou nom:

1. Становище дрібних торговців значно погіршилось.
2. У другій половині 80-х років на міжнародній арені відбулись суттєві позитивні зміни.
3. Навколо цього лідера об'єднуються усі прогресивні сили країни.

Devoir 3. Traduisez les groupes de mots:

1. вивести війська з країни
2. надзвичайний і повноважний посол
3. Високі договірні сторони
4. засудити підривно діяльність розкольницьких угруповань
5. відхилити запрошення
6. незастосування сили
7. розірвати угоду
8. особиста недоторканість
9. втручання у внутрішні справи
10. дипломатична недоторканність

Devoir 4. Traduisez:

1. Les nostalgiques de la guerre froide tant à l'Est qu'à l'Ouest aimeraient ressusciter les épouvantails d'antan. Autant vouloir faire remonter l'eau à sa source .
2. Loin de dégager, les Etats-Unis entendent renforcer leur emprise sur « le Sud ». Ils comptent y pousser le déploiement de leurs sociétés multinationales et à travers celles-ci, peser sur l'évolution du mouvement national.

Зразок лексико-граматичного тесту

Test (conformément aux leçons 1-4 du manuel de Potouchanskaya)

Devoir 1. Traduisez en employant le conditionnel pour exprimer l'incertitude ou la référence et en respectant l'ordre des mots propre aux informations dans la presse .

1. Продовжуються арешти профспілкових діячів. Повідомляється, що у той момент, коли, коли активістів профспілок затримували, відбулися сутички між поліцією і трудящими.
2. Згідно офіційних оцінок, багатства імператора перевищували сотню мільйонів франків, що робило його одним з найбагатших людей світу в одній з найбідніших країн світу.
3. Як стало відомо, міністр закордонних справ Іспанії, який перебуває (знаходиться) проїздом у Парижі, буде прийнятий у Міністерстві закордонних справ його французьким колегою.
4. Вчора вранці в своєму помешканні була знайдена у передсмертному стані 70-річна пенсіонерка мадам Н. За результатами попереднього розслідування бригади криміналістів, вона стала жертвою грабіжників.

Devoir 2 . Mettez les pronoms personnels LE, LA, LUI, LEUR ou une PREPOSITION.

1. Je ... ai fait écrire ... mon avocat que je ne veux avoir aucun rapport avec eux.
2. Comment ... faire croire à la victoire.
3. Il ... fit comprendre leur erreur.
4. Rien ne ... abandonner cette voie.

Devoir 3. Traduisez chaque phrase de deux façons:

A) en utilisant les propositions subordonnées de condition ;

B) en utilisant un complément circonstanciel ou une construction infinitive.

1. Якщо йому вірити (2 constructions synonymiques) можна подумати (2 constructions synonymiques), що його справи владнались самі собою.
- 2 . Судячи з його поведінки (2 constructions synonymiques), можна було б подумати (2 constructions synonymiques), що він змінив свою думку з цього приводу.

Devoir 4. Remplacez les constructions soulignées par les constructions synonymiques

1. Attention aux voitures!
2. Ce bâtiment est plus haut que les autres
3. C'est une aventure jamais vue.

4. Je me rappelle l'avoir vu quelque part.
5. Je ne sais pas quelle est son attitude envers cette candidature.
6. Il n'a pas exprimé son opinion.
7. On lui a accordé un accueil chaleureux.
8. Il est impossible de déchiffrer son écriture.
9. Vos dépenses sont beaucoup plus grandes que vos revenus
10. Il n'a pas exprimé son opinion .
11. Ne vous dépêchez (pressez) pas.
12. Cet exploit, on ne l'oubliera jamais .

Devoir 5. *Traduisez les groupes de mots suivants en utilisant les équivalents tirés des textes lus .*

1. Слово, надруковане великими літерами.
2. Натякнути на постріл (вибух)
3. Прихована думка
4. Листок з офіційними печатками
5. Звільнити приміщення
6. Маніпулювати мовчазним (стриманим) свідком
7. Приділяти комусь особливу увагу
8. Виконувати свій обов'язок.

Зразок підсумкової роботи з перекладу

Devoir 1. Traduisez en français.

Деякі сучасні тенденції європейської політики

Європейські країни неодноразово підтверджували своє бажання, аби у Європі формувалась нова система безпеки та співробітництва. Ця система, створена завдяки спільним зусиллям заходу і сходу в рамках ОБСЄ, засновується на поступовому витісненні ідеї поділу Європи та створенні нових форм співпраці в економічній, військовій, політичній, гуманітарній та інших сферах на основі загальновідомих принципів та зобов'язань, таких як невтручання у внутрішні справи, повага територіальної цілісності, непорушність кордонів, рівність у правах великих та малих націй, повага прав та основних свобод людини, політика добросусідства та ін.

Система органів політичної співпраці розвивається у найрізноманітніших формах. У військовій сфері система переговорів щодо скорочення озброєння, стабільність та укріплення взаємної довіри становлять основу європейської єдності.

Економічна сфера здається не такою багатообіцяючою на найближчі роки. Можливості розвитку економічної співпраці між двома частинами Європи залежать не лише від кон'юнктури, а й від докорінної трансформації економічного механізму країн східної Європи та від динаміки інтеграційних процесів у ЄС.

Devoir 21. Traduisez en ukrainien.

La politique réaliste pour l'Europe

Le fait que le monde contemporain est contradictoire et complexe ne peut pas arrêter l'amélioration des relations internationales. La politique de rénovation dans les pays de l'Europe de l'Est, le commencement du désarmement nucléaire réel, le fait que les peuples et les Etats sont prêts à résoudre ensemble les problèmes globaux permet à l'Europe de devenir un des pôles de développement mondial à côté des pôles asiatique et nord-américain. Mais cela exige les efforts de toutes les parties concernées, c'est-à-dire de 33 pays européens, de même que des Etats-Unis et du Canada qui ont signé l'acte final de la conférence paneuropéenne.

Les changements actuels en Europe poursuivent et développent l'œuvre d'Helsinki compte tenu des traditions et des réalités naissantes.

Soyons réalistes : pour que le continent européen devienne un espace unifié il faudra encore beaucoup de temps et d'efforts. En même temps l'Europe n'a jamais connu de facteur d'union si puissant que la volonté de la plupart des

peuples européens de vivre dans les modalités de la démocratie et de l'économie de marché. Cela non seulement écarte la menace à la paix en Europe mais donne également la possibilité de rompre le système vicieux des alliances opposant les uns pays européens aux autres. C'est le choix délibéré de la voie unique vers l'avenir sûr de l'Europe. C'était la maturité des processus démocratiques et des mouvements d'intégration qui a permis à l'Allemagne et à la France d'enterrer la hache de guerre. C'étaient les révolutions démocratiques dans les pays de l'ex-URSS et en Europe de l'Est qui ont mis fin à la guerre froide et à la division de l'Europe. Et c'est la solidarité des forces démocratiques de l'Est et de l'Ouest qui garantit la progression dans cette voie.

Структура іспиту з теорії та практики перекладу

1. Питання з теорії перекладу.
2. Переклад фахового тексту з іноземної мови на українську з аналізом перекладацьких труднощів.
3. Реферативний переклад тексту суспільно-політичної тематики з української мови на іноземну.

Питання з теорії перекладу до іспиту з ТІІІ

1. Rôle de la traduction dans la vie de la société.
1. La notion de traduction: définitions, participants au processus, stades du processus de traduction.
2. Théorie de la traductuion en tant que science : histoire, fondateur, chercheurs, objet d'étude. Théorie de la traduction comme une branche interdisciplinaire.
3. Théorie générale de la traduction et théories particulières. Parties intégrantes de la traductologie.
4. Espèces de traduction orale. Espèces de traduction écrite.
5. Compétence du traducteur. Critères d'évaluation de la qualité des traductions.
6. Divergences interlinguistiques : lexicales, grammaticales (morphologiques et syntaxiques), stylistiques.
7. Unité de traduction. Niveaux des unités de traduction.
8. Notion d'équivalent. Equivalents absolus (= constants).
9. Notion de contexte. Types de contexte. Equivalents contextuels (= occasionnels).
10. Adéquation dans la traduction. Traduction directe et indirecte. Littéralismes .
11. Type d'équivalents (au niveau des mots et des groupes de mots).
12. Espèces d'équivalents (au niveau des phrases).
13. Procédés (= transformations) de traduction :
 - 1) addition des mots
 - 2) omission des mots
 - 3) concrétisation
 - 4) généralisation
 - 5) remplacement synonymique
 - 6) traduction antonymique
 - 7) concordance de sens (=sémantique)
 - 8) adaptation
 - 9) explication
 - 10) amplification
 - 11) compensation
 - 12) développement logique
 - 13) modulation
 - 14) changement de l'ordre des mots
 - 15) assemblage des phrases

16) dislocation des phrases

14. Traduction des noms propres.
15. Traduction des internationalismes. Faux amis du traducteur.
16. Mots désignant les réalités et leur traduction.
17. Notion de style dans la théorie de la traduction. Styles fonctionnels.
18. Caractéristiques des styles fonctionnels.
19. Principes généraux de l'ordre des mots dans les phrases françaises et dans les phrases ukrainiennes.
20. Transformations visant à surmonter l'inversion du sujet de la phrase ukrainienne lors de la traduction en français.
21. L'inversion du complément de l'objet direct de la phrase ukrainienne et l'ordre direct des mots en français.
22. Traduction des phrases impersonnelles françaises.
23. Adjectifs relatifs français et les constructions nominales ou prépositionnelles ukrainiennes.
24. Adjectifs composés français formés des toponymes.
25. Certains cas de la traduction de l'article défini (par les pronoms démonstratifs ukrainiens).
26. Conditionnel dans le langage de la presse.
27. Equivalents contextuels des groupes de mots et des phrases : remplacements synonymiques.
28. L'ordre des adjectifs français se rapportant au même mot.
29. Traduction en français des adjectifs composés ukrainiens.
30. Traduction des noms français au pluriel.
31. Futur antérieur dans le langage de la presse.
32. Traduction des constructions passives françaises.
33. Traduction des constructions passives ukrainiennes.
34. Traduction de la construction de mise en relief **c'est... qui (que)**.
35. Traduction du pronom démonstratif **celui**.
36. Traduction de la construction de double mise en relief **ce que... c'est**.
37. Traduction des verbes transitifs et intransitifs français.
38. Traduction des phrases personnelles indéfinies françaises avec **on**.
39. Traduction des adjectifs substantivés français au sens abstrait.
40. Noms abstraits ukrainiens et leurs équivalents français.
41. Traduction des formes participiales ukrainiennes en français.
42. Traduction des constructions causatives françaises.
43. Groupes de mots libres et stables. Traduction des locutions figées.
44. Traduction des noms français en apposition.
45. Traduction des constructions avec le verbe **voir** + **infinitif** ou un nom verbal.
46. Transformation des rapports **sujet – objet** dans la traduction.

МАТЕРІАЛИ ДЛЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ:

- посібники з письмового перекладу, де вказуються труднощі перекладу на рівні вузького контексту;
- тексти за фахом в оригіналі;
- газетні, журнальні статті та матеріали ресурсів Internet з питань міжнародних відносин, міжнародного права та міжнародних економічних відносин, міжнародного бізнесу, країнознавства;
- наукові доповіді з питань суспільних наук та майбутньої спеціальності;
- газетна інформація на теми зовнішньої та внутрішньої політики України, країн мови, що вивчається, інших країн;
- оригінальні тексти з паралельними перекладами (автентичні тексти міжнародних договорів, конвенцій тощо);
- публікації ООН та інших міжнародних організацій;
- тексти в запису на аудіо- та відеокасетах;
- ресурси Internet.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

9. Гак В. Г., Григорьев Б. Б. Теория и практика перевода. Французский язык. – М.: Интердиалект + , 2010. – 459 с.
10. Чередниченко О.І., Коваль Я. Г. Теорія і практика перекладу. Французька мова. – К.: Либідь, 1995. – 304 с.

Додаткова

1. Бархударов С.Г. Язык и перевод. – М.: ИМО, 1975.
2. Брандес М.П., Провоторов В.И. Предпереводческий анализ текста: Учеб. пособие. – М.: НВИ-ТЕЗАУРУС, 2001.
3. Быховская Р.Г., Дыбовская И.К. и др. Трудности перевода с французского языка на русский. – М.: Наука, 1986.
4. Ванников Ю. В. Проблемы адекватности перевода. Типы адекватности, виды перевода и переводческой деятельности. // Текст и перевод: Сб. статей. – М.: Наука, 1988.
5. Виноградов В.С. Введение в переводоведение (общие и лексические вопросы. – М.: Издательство Института общего среднего образования РАО, 2001. – 224 с.
6. Влахов С., Флорин С. Непереводимое в переводе. – М.: ИМО, 1980.
7. Гак В. Г. Русский язык в сопоставлении с французским. – М.: Рус. язык, 1975. – 280 с.
8. Комиссаров В.Н. Слово о переводе. – М., 1973.
9. Корунец І.В. Теорія і практика перекладу. – К.: Вища школа, 1986.
10. Латышев Л.К. Перевод: проблемы теории, практики и методики преподавания. – М.: Просвещение, 1986.
11. Лилова А. Введение в общую теорию перевода. – М.: Высшая школа, 1985.
12. Миньяр-Белоручев Р.К. Общая теория перевода и устный перевод. – М.: Воениздат, 1980.
13. Мирам Г.Э. Профессия: переводчик. – К.: Ника-Центр Эльга, 1999.
14. Николаєва Л.О., Плахотнюк Н.О. Notes du cours de théorie de la traduction. Конспект лекцій з теорії перекладу. – К.: КНУ ім. Тараса Шевченка, 2009. – 14 с.
15. Попова И.Н., Казакова Ж.А. Грамматика французского языка. Практический курс. – М.: ООО «Нестор Академик Паблицерс». – 475 с.
16. Потушанская Л.Л., Котова Г.М., Шкунаева И.Д. Практический курс французского языка. Часть II. – М.: Мирта-Принт, 2010. – 224 с.
17. Рецкер Я.И. Теория перевода и переводческая практика. – М.: Междунар. отношения, 1974.
18. Семенец О.Е., Панасьев А.Н. История перевода. – К.: Вища школа, 1990-1991.
19. Тучкова Т.А., Критская О.В. Пособие по переводу с французского языка на русский. – М.: Просвещение, 1964. – 240 с.

20. Федоров А.В. Основы общей теории перевода. – М.: Высшая школа, 1983.
21. Цвиллинг М.Я. и др. О критериях оценки перевода // Тетради переводчика. – 1978. - Вып. 15.
22. Чередниченко О.І. Переклад – важлива сфера функціонування і розвитку української мови // Теорія і практика перекладу, Вип. 17. –К., 1991.
23. Швейцер А.Д. Теория перевода. – М.: Наука, 1988.
24. Щетинкин В. Б. Пособие по переводу с французского языка на русский. – М.: Просвещение, 1987. – 160 с.
25. Vinay J. P. Stylistique comparée du français et de l'anglais . Méthode de traduction . – Paris: Didier, 1958.
26. Mounin J. Linguistique et traduction. – Bruxelles: Uessort et Mardoga, 1976.